

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 35/20
Luksemburg, 26 marca 2020 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-558/18 i C-563/18
Miasto Łowicz i Prokurator Generalny

Trybunał stwierdził niedopuszczalność dwóch wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczących polskich przepisów z 2017 r. ustanawiających system postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów

Wystąpienie przez sędziego krajowego z odesłaniem prejudycjalnym, które okazało się niedopuszczalne, nie może jednak prowadzić do wszczęcia wobec niego postępowania dyscyplinarnego

W wyroku **Miasto Łowicz i Prokurator Generalny** (sprawy połączone C-558/18 i C-563/18), ogłoszonym w dniu 26 marca 2020 r., Trybunał orzekający w składzie wielkiej izby uznał wnioski o wydanie orzeczeń w trybie prejudycjalnym skierowane przez Sąd Okręgowy w Łodzi (Polska) i Sąd Okręgowy w Warszawie (Polska) za niedopuszczalne. We wnioskach tych **sądy odsyłające zwróciły się w istocie do Trybunału z pytaniem dotyczącym zgodności polskich przepisów dotyczących systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów z przysługującym jednostkom prawem do skutecznej ochrony sądowej zagwarantowanej w art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.**

Pierwsza ze spraw połączonych (C-558/18) wpisuje się w ramy sporu między polską gminą Miasto Łowicz a Skarbem Państwa w przedmiocie roszczenia o wypłatę dotacji celowych. Sąd krajowy wyjaśnił, że istnieje prawdopodobieństwo, iż przyszły wyrok w sprawie będzie dla Skarbu Państwa niekorzystny. Druga z tych spraw (C-563/18) dotyczy z kolei postępowania karnego toczącego się przeciwko trzem osobom oskarżonym o czyny popełnione w latach 2002–2003, w którym to postępowaniu sąd krajowy jest zobowiązany rozważyć zastosowanie na rzecz oskarżonych instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary ze względu na to, że współpracowali oni z organami ścigania i przyznali się do stawianych im zarzutów. W obu tych wnioskach o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wyrażono obawę, że taki sposób rozstrzygnięcia może doprowadzić do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów rozstrzygających w każdej z tych spraw w składzie jednego sędziego. Sądy krajowe wskazały na wprowadzone niedawno w Polsce zmiany ustawowe, które w ich ocenie prowadzą do podważenia obiektywności i bezstronności postępowań dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów oraz naruszają niezależność polskich sądów. Zwracając szczególną uwagę na przyznane Ministrowi Sprawiedliwości w następstwie tych zmian duże możliwości wywierania wpływu na postępowania dyscyplinarne prowadzone wobec sędziów sądów powszechnych, sądy krajowe podkreśliły, że uprawnienia te nie zostały obwarowane odpowiednimi gwarancjami. **W ocenie sądów krajowych tak ukształtowany model postępowań dyscyplinarnych stanowi dla władzy ustawodawczej i wykonawczej środek do usunięcia sędziów, których rozstrzygnięcia są dla nich niewygodne, oraz do wpływania w ten sposób na wydawane przez sądy orzeczenia.**

Potwierdziwszy własną właściwość do dokonania wykładni art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, Trybunał wypowiedział się w przedmiocie dopuszczalności tych dwóch wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. W tym zakresie Trybunał przypomniał na wstępie, że zgodnie z art. 267 TFUE orzeczenie w trybie prejudycjalnym musi być „niezbędne”, aby umożliwić sądowi odsyłającemu „wydanie wyroku” w zawisłej przed nim sprawie. Trybunał uściślił również, że na podstawie tego postanowienia traktatu, zgodnie z jego wykładnią dokonaną w orzecznictwie Trybunału, warunkiem zastosowania postępowania prejudycjalnego jest rzeczywiste istnienie przed sądem krajowym sporu, w którym sąd ten ma wydać orzeczenie pozwalające na uwzględnienie orzeczenia prejudycjalnego. Trybunał, podkreśliwszy szczególny charakter swojej

roli w ramach odesłań prejudycjalnych, polegającej na pomocy sądowi krajowemu w poszukiwaniu rozstrzygnięcia konkretnego zawisłego przed tym sądem sporu, stwierdził następnie, że między tym sporem a przepisami prawa Unii, o których wykładnię się do niego zwrócono, musi istnieć łącznik. Ów łącznik powinien przejawiać się w tym, że taka wykładnia jest obiektywnie niezbędna z punktu widzenia orzeczenia, jakie ma wydać sąd krajowy.

W niniejszym przypadku **Trybunał stwierdził**, po pierwsze, **że spory w postępowaniach przed sądami krajowymi nie wykazują żadnego łącznika z prawem Unii**, a w szczególności z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, którego dotyczą pytania prejudycjalne. W konsekwencji orzekł on, że sądy, które skierowały pytania prejudycjalne, nie są zobowiązane do zastosowania tego prawa, aby móc rozstrzygnąć owe spory co do istoty. Po przypomnieniu, po drugie, że w jego orzecznictwie uznano już za dopuszczalne pytania dotyczące wykładni przepisów proceduralnych prawa Unii, które sąd krajowy był zobowiązany zastosować w celu wydania wyroku¹, Trybunał zauważył, że pytania prejudycjalne skierowane w ramach niniejszych spraw połączonych nie dotyczą takiej sytuacji. Po trzecie, Trybunał wskazał, że nie wydaje się ponadto, by odpowiedź, jakiej miałyby udzielić na te pytania, mogła dostarczyć tym sądom taką wykładnię prawa Unii, która pozwoliłaby im rozstrzygnąć kwestie proceduralne prawa krajowego przed wydaniem orzeczenia co do istoty sporów w postępowaniach głównych². W konsekwencji **Trybunał orzekł, że z postanowień odsyłających nie wynika, by między postanowieniem prawa Unii, którego dotyczą pytania prejudycjalne, a sporami w toczących się przed nimi postępowaniach, istniał łącznik, który uczyniłby wnioskowaną wykładnię niezbędną do tego, by sądy krajowe mogły**, na podstawie wskazówek wynikających z takiej wykładni, **wydać rozstrzygnięcia konieczne do rozpoznania tych sporów. W rezultacie stwierdził on, że skierowane pytania mają charakter generalny, wskutek czego wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy uznać za niedopuszczalne.**

Na koniec Trybunał przypomniał, że nie jest dopuszczalne, by przepisy krajowe narażały sędziów krajowych na ryzyko wszczęcia wobec nich postępowań dyscyplinarnych z powodu wystąpienia do Trybunału z odesłaniem prejudycjalnym³. Taka wizja wszczęcia w danym przypadku postępowania dyscyplinarnego może bowiem negatywnie wpłynąć na faktyczne wykonywanie przez sędziów krajowych uprawnień do występowania z pytaniami do Trybunału, jak również powierzonych im w traktatach funkcji sądów stosujących prawo Unii. Trybunał uściślił w tym względzie, że zapewnienie, by sędziowie nie byli narażeni na postępowania lub sankcje dyscyplinarne z racji skorzystania z takiego uprawnienia, stanowi ponadto gwarancję nierozłącznie związaną z ich niezawisłością.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

¹ Wyrok Trybunału z dnia 17 lutego 2011 r., Weryński (C-283/09, zob. również komunikat prasowy nr 7/11).

² Wyrok Trybunału z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (sprawy połączone C-585/18, C-624/18 i C-625/18); zob. również komunikat prasowy nr 145/19.

³ Postanowienie prezesa Trybunału z dnia 1 października 2018 r., Miasto Łowicz i Prokuratura Okręgowa w Płocku (sprawy połączone C-558/18 i C-563/18).